

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2017-2018

Skaun kommune

Behandlet i kontrollutvalget 30.11.2017 i sak 43/16.

1 Selskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m.¹

Kommunens interesser omfatter eierskap i selskapsformene; aksjeselskap(AS), allmennaksjeselskap(ASA), interkommunale selskap (IKS), interkommunale samarbeid, samvirkeforetak og andre selskaper med begrenset ansvar. Denne planen legger videre til grunn at selskapskontrollen også skal omfatte alle selvstendige virksomheter der kommunen har et eierskap eller interesser med tydelig karakter av eierskap som stiftelser og foreninger.

1.1 Plan for selskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.²

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskapene som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon.³

I likhet med plan for forvaltningsrevisjon hviler det på kontrollutvalget å fremme forslag om plan til selskapskontroll, mens det er kommunestyret eller fylkestinget som vedtar planen.

Denne planen er basert på en risiko- og vesentlighetsanalyse gjennomført av Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS, felles for kontrollutvalgene hos selskapets 15 eiere.

1.2 Gjennomføring av selskapskontroll

Revisjon Midt-Norge IKS er i henhold til den inngåtte selskapsavtalen, det selskapet som skal gjennomføre selskapskontroll på vegne av de 15 deltakerne i selskapet.

1.2.1 Bestilling av selskapskontroll

Kontrollutvalget foretar bestilling av selskapskontroll, med nærmere innretning av undersøkelsen, med bakgrunn i de vedtatte prioriteringene.

1.2.2 Innsyn og undersøkelser i selskaper⁴

Kommunens kontrollutvalg og revisor har rett til å kreve opplysninger fra selskapets daglige leder, fra styret og den valgte revisor for selskapet som finnes påkrevd for deres kontroll i interkommunale selskaper, interkommunale styrever og i aksjeselskap der kommunen alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjene.⁵

¹ Jf. kommuneloven § 77 nr. 5

² Jf. forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 13

³ Jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3. og forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 14, sml. kommuneloven § 77 nr. 4.

⁴ Jf. kommunelovens § 80.

⁵ Jf. kommunelovens § 80 første ledd, se også lov av 29.januar 199 nr. 6 samt kommunelovens § 27.

I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.⁶

I henhold til loven kan kommunestyret fastsette regler om kontrollutvalgets og revisors kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal sendes kommunens kontrollutvalg og revisor.⁷ Denne bestemmelsen kan imidlertid ikke brukes til å innskrenke den innsynsrett kontrollutvalg og revisor har kommunelovens § 80 første ledd.

Kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ.⁸

Denne lovbestemte innsynsretten gjelder altså bare for selskap eid 100 % av kommuner og fylkeskommuner i fellesskap. I selskaper med andre eiere, eller selskapsformer ikke omfattet av denne formuleringen må retten til innsyn skaffes med andre hjemler.

Et alternativ er å sørge for at selskapets vedtekter gir rett til innsyn for eiernes kontrollorganer. I aksjeselskaper og de fleste andre selskapsformer kan en slik hjemmel fastsettes av generalforsamling med 2/3 flertall. Som ansvarlig offentlig eier bør kommunen søke å få inn slike bestemmelser i vedtektene, i alle fall i selskaper som stort sett er offentlig kontrollerte.

Der ingen slik hjemmel finnes kan man ved vedtak om selskapskontroll i et kontrollutvalg anmode om at selskapet frivillig gir slikt innsyn. Erfaringsmessig er dette uproblematisk i selskaper som hovedsakelig finansieres med offentlige midler, eller der det offentlige er dominerende på eiersiden. Dette er likevel lite ønskelig, da det gir selskapet anledning til å motsette seg kontroll.

Et siste alternativ er å gjennomføre selskapskontroll utelukkende basert på offentlig tilgjengelig informasjon, og den informasjon som finnes i kommunenes arkiver. For ren eierskapskontroll, dvs. kontroll med kommunens utøvelse av eierskap, kan dette være tilstrekkelig, men det vil neppe være nok til å kunne gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Det er derfor en fordel om kommunen sørger for å be sine eierrepresentanter reise spørsmål om å ta inn regler om innsyn i vedtektene ved generalforsamling i selskaper der innsyn ikke er pålagt ved lov.

1.2.3 Samarbeid om selskapskontroll

I selskaper der flere kommuner er eiere, særlig der flere kommuner med samme revisor er eiere, kan det være hensiktsmessig å inngå samarbeid om selskapskontroll, både av ressurs hensyn til revisjonsarbeidet og av hensyn til at selskapet ikke skal pålegges kontroll oftere enn nødvendig.

Samarbeidsprosjekt er avhengig av at kommunenes prioriteringer for selskapskontroll samordnes med andre relevante medeier kommuner. Det er derfor hensiktsmessig at kontrollutvalget gis myndighet til å prioritere mellom aktuelle prosjekter og foreta endringer i planperioden.

1.2.4 Ressurser

Ressurser til gjennomføring av selskapskontroll må, dersom kommunen ikke ønsker å tilføre nye ressurser til formålet, tas av samme ressurser som stilles til rådighet for forvaltningsrevisjon. Det vil derfor være nødvendig å foreta en løpende prioritering

⁶ Jf. kommunelovens § 80 første ledd siste punktum.

⁷ Jf. § 80 andre ledd.

⁸ Jf. kommunelovens § 80 tredje ledd.

mellom disse to formålene før bestilling av prosjekter. Det kan være hensiktsmessig at myndighet til å gjøre denne prioriteringen legges til kontrollutvalget.

1.3 Rapportering

Revisjonen rapporterer løpende til kontrollutvalget om hvert enkelt gjennomført prosjekt. Kontrollutvalget legger disse løpende fram for kommunestyret. Det forutsettes at det for felles prosjekter mellom flere kommuner kan rapporteres i én felles rapport der dette er hensiktsmessig.

2 Eierskap og eierstyring i Skaun kommune

I Skaun kommune ble det i kommunestyresak 83/09 vedtatt en eierstrategi og prinsipper og retningslinjer for forvaltning og oppfølging av Skaun kommunes eierinteresser i eksterne selskaper i tillegg til en egen eierstrategi.

I eierstrategien legges det opp til at formannskapet skal fungere som eierskapsutvalg for kommunen for å sikre en profesjonell forvaltning av eierskapet. Større saker og saker av prinsipiell betydning skal legges fram for kommunestyret. Det skal etableres klare rutiner for deltakelse i generalforsamlinger, vurderinger av styresammensetning og formål med eierskap i det enkelte selskap. Formannskapet skal årlig fremme en sak til kommunestyret med orientering om kommunens eierinteresser i de forskjellige selskaper.

Prinsippdokumentets del IV presiserer at det bør etableres en klar eierstrategi for hvert enkelt selskap hvor Skaun kommune er eier.

2.1 Tidligere gjennomført selskapskontroll

Det ble gjennomført en stor og omfattende selskapskontroll av Hamos Forvaltning IKS. De fleste av selskapets eierkommuner deltok i bestillingen av selskapet. Fremlagt selskapskontroll ble behandlet i kontrollutvalgets møte den 1.6.2016.⁹ Kontrollutvalget oversendte saken deretter til kommunestyret som behandlet saken den 21.6.2016.¹⁰

⁹ Se kontrollutvalgets sak 20/16

¹⁰ Se kommunestyrets sak 32/16

3 Prioriterte prosjekter for selskapskontroll i planperioden

3.1. Kapto AS

Selskapet er heleid av Skaun kommune, og representerer en moderat investering. Selskapet utfører viktige tjenester for kommunen som attføringsbedrift. Formålet er å tilby arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS), varig tilrettelagt arbeid (VTA) og kommunale tiltaksplasser (KT), samt tilby praksisplasser for elever fra videregående skoler i regionen. Selskapet har en solid økonomi. Formålet er ikke økonomisk avkastning, og en stor del av inntektene består av offentlige tilskudd.

3.2 System og praksis for eierstyring

Ved eierskapskontroll ser revisor på kommunens overordnede eierstyring. Eierskapskontroll kan blant annet inkludere kontroll med praktisering av kommunens eierskapsstrategi, etterlevelse av kommunens eierskapsmelding, etterlevelse og fokus på forvaltningslovens og kommunelovens bestemmelser om habilitet og hvorvidt dialogen mellom kommunestyret og eierrepresentantene er tilfredsstillende.

Prioriterin	Prosjekt	Involverte selskaper	Involverte kommuner
1	Kapto AS	Kapto AS	Skaun
2	System og praksis for eierstyring		Skaun

Skaun kommune

Orgnr	Navn	Type	Eierandel
910568183	Biblioteksentralen SA	SA	0,00%
981556607	Bomvegselskapet E39 Øysand Thamshamn AS	AS	17,24%
975936333	Hamos Forvaltning IKS	IKS	14,00%
971375965	Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS	IKS	1,96%
984770952	Kapto AS	AS	100,00%
988799475	Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS	IKS	5,40%
916484496	Midt-Norge 110-sentral IKS	IKS	2,44%
983409652	Næringshagen i Orkdalsregionen AS	AS	3,90%
977036283	Revisjon Midt-Norge IKS	IKS	5,40%
915484425	Rosenvik AS	AS	7,67%
970231242	Rossvatnet Vannverk SA	SA	0,00%
980417824	TrønderEnergj AS	AS	2,18%